

Miljödepartementets diarienummer: M2007/4702/R

Till: Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG:s, yttrande över promemoria med förslag om juridiskt forum vid prövning enligt miljöbalken av sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, har beretts tillfälle att lämna synpunkter på det rubricerade förslaget. Föreningen konstaterar att det är fråga om ett förslag om att ändra miljöbalken efter initiativ av kärnkraftsindustrins kärnavfallsbolag, SKB. Huvudtanken är att om industrin lämnar in en ansökan enligt miljöbalken om att få tillåtelse att bygga en inkapslingsanläggning och ett slutförvar för använt kärnbränsle vid olika platser i landet ska miljöprövningen ske endast vid en miljödomstol. Denna situation skulle kunna uppstå om industrin vill bygga ett slutförvar vid Forsmarks kärnkraftverk och en inkapslingsanläggning vid det existerande mellanlagret för använt kärnkraftsbränsle, CLAB, vid Oskarshamns kärnkraftverk.

MKG motsätter sig en ändring av miljöbalken enligt förslaget eftersom det inte behövs någon förändring av lagen för att uppnå den samordning av ansökningar som industrin efterfrågar.

Föreningen menar för det första att en ansökan om att få bygga ett slutförvar för använt kärnkraftsbränsle och en inkapslingsanläggning ska betraktas en ansökan om att få bygga ett slutförvarssystem. Miljöprövningen av inkapslingsanläggningen är i sin omfattning ringa jämfört med prövningen av slutförvaret. Verksamheten att få bygga ett slutförvarssystem ska därför betraktas som bedriven i huvudsak vid den plats där slutförvaret ska byggas. En ansökan ska då endast lämnas in till den miljödomstol som råder över lokaliseringen där slutförvaret ska lokaliseras. Detta skulle ge den samordning av behandlingen av ansökan som industrin efterfrågar utan att ändra i lagen.

Om en ansökan om att få bygga ett slutförvarssystem ändå skulle komma att betraktas som verksamhet som bedrivs vid två olika platser konstaterar

MKG för det andra att miljöbalken redan innehåller möjligheter för miljödomstolar att föra mål mellan sig (20 kap. 8 a §). Föreningen har ingen anledning att misstro miljödomstolarnas förmåga att göra bedömningen att miljöprovningen av inkapslingsanläggningen är så underordnad miljöprovningen av slutförvaret att provningen av hela slutförvarssystemet ska göras av den miljödomstol som ska pröva slutförvaret. I det aktuella fallet skulle det vara fråga om en flyttning av hanteringen av miljöprovningen av inkapslingsanläggningen ifrån miljödomstolen i Växjö till Miljödomstolen i Nacka. Detta skulle gynna så många parter att det knappast kan komma att finnas rekvisit som förhindrar en förflyttning. Även i detta fall uppnås den samordning av behandlingen av ansökan som industrin efterfrågar utan att ändra i lagen.

MKG motsätter sig förslaget att om en förändring av lagen sker så ska den sökande, industrin, kunna avgöra i vilken av de möjliga miljödomstolarna som ska pröva en ansökan om att få bygga ett slutförvarssystem. En miljöprovning av ett slutförvar måste ske i den miljödomstol inom vars område slutförvaringsanläggningen är belägen. I det aktuella fallet är det helt orimligt att Östhammars kommun, som berörs av den största delen av miljöprovningen, måste åka till den plats som miljödomstolen i Växjö beslutar om för huvudförhandling. Det ska heller inte vara möjligt för industrin få en möjlighet att välja provningen i en miljödomstol som den tror kan gynna dess sak. Om en ändring av lagen görs bör därför följande formulering användas:

"Mål om utövande av verksamhet vid anläggningar som ingår i ett sammanhängande system för hantering, bearbetning, lagring och slutförvaring av använt kärnbränsle prövas av den miljödomstol inom vars område slutförvaringsanläggningen är belägen."

MKG betonar även att om en lagändring ska genomföras behöver detta inte ske innan platsvalet är gjort, med nuvarande planer under 2009. Om industrin väljer att placera slutförvaret i Oskarshamns kommun behövs ingen lagändring.

Slutligen menar MKG att regeringen noggrant bör överväga konsekvenserna av den föreslagna lagändringen på andra system av flera anläggningar för annan verksamhet av nationell karaktär.

Vänliga hälsningar,

Johan Swahn
kanslichef
johan.swahn@mkg.se
070-467 37 31

Jenny Lundström
ordförande
jenny.lundstrom@naturskyddsforeningen.se
073-044 62 36